

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
 (О. Б. Жильцов)
« 03 » 02 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інклюзивна освіта

для студентів

спеціальності	231 – Соціальна робота (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	231.00.01 – Соціальна робота (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2020

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02135554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 2586/20
 (підпис)
« _____ » _____ 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Інклюзивна освіта		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	3	
Семестр	6	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати у студентів систему цінностей інклюзивної освіти, знань та умінь у сфері організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: прагнення до здоров'я, благополуччя і безпеки;
- формувати фахові компетентності: володіння знаннями особливостей психофізичного розвитку, потенційних можливостей, потреб і досягнень дітей з інвалідністю; здатність запобігати можливим ризикам і небезпекам для благополуччя і здоров'я дітей та молоді, уміння аргументовано пояснювати природу, причини та наслідки шкідливих звичок, надавати першу медичну допомогу;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні фахової компетентності у сфері інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у Центрі інклюзивної освіти.

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати організаційні моделі освітньої інтеграції дітей з особливими освітніми потребами;
- знати міжнародні і вітчизняні законодавчі акти та їх роль у впровадженні інклюзивної освіти;
- уміти формулювати аргументи на підтримку розвитку інклюзивної освіти, виражати позитивне ставлення і адекватне сприймання інклюзивної освіти;
- знати і розуміти особливості соціального супроводу дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього

середовища;

- уміти провести консультування учасників освітнього процесу під час забезпечення соціального супроводу дітей з особливими потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Інклюзивна освіта							
Змістовий модуль 1. Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства							
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві	6	2	2	-	-	-	2
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	6	2	2	-	-	-	2
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	6	2		2			2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	6	2	-	-	8
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою							
Тема 5. Система управління інклюзивною освітою	6	2	2	-	-	-	2
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	14	4	4		-	-	4
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти							
Тема 7. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку	6	2	-	2	-	-	2
Тема 8. Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення	6	2	-	2	-	-	2

особливих освітніх потреб							
Тема 9. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	-	6	-	-	6
Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти							
Тема 10. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	6	2	-	2	-	-	2
Тема 11. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами	8	4	-	2	-	-	2
Тема 12. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	6	2	-	2	-	-	2
Тема 13. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі	8	4		2			2
Модульний контроль	2						
Разом	30	12	-	8	-	-	8
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	30	10	16	-	-	26

5. Програма навчальної дисципліни

Інклюзивна освіта

Змістовий модуль 1.

Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.

Філософія інклюзії та інклюзивного навчання. Освітня інтеграція: завдання та принципи. Особи з інвалідністю: участь та бар'єри. ЮНЕСКО – широке розуміння поняття «діти з особливими освітніми потребами».

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, виключення, інтеграція, інклюзія, інклюзивне навчання, ООН, ЮНЕСКО.

Рекомендована основна література [2, 3]

Рекомендована додаткова література [9, 10]

Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві.

Основні міжнародні документи – декларації та конвенції прийняті Організацією Об'єднаних Націй (ООН). Загальна декларація прав людини (ст. 26 «Освіта»). Саламанська декларація про принципи, політику та

практичну діяльність у галузі освіти осіб з ООП та Рамка Дій щодо освіти осіб з ООП.

Ключові слова: Саламанська декларація, конвенція, права, особа з інвалідністю, діти з особливими освітніми потребами.

Рекомендована основна література [2, 3]
Рекомендована додаткова література [3, 4]

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.

Основні національні документи у сфері інклюзивної освіти. Конституція України ст.. 53 – право на освіту. Ратифікація Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (2009 р.). Нова редакція Закону України «Про освіту» (2017). Освітня субвенція на підтримку інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: ратифікація, освітня субвенція, психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові заняття/послуги.

Рекомендована основна література [2, 4]
Рекомендована додаткова література [17, 18, 19, 20]

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

Прогресивний досвід країн Західної Європи, США щодо забезпечення права осіб з особливими освітніми потребами на освіту. Створення умов для навчання, бар'єри та перспективи реалізації інклюзивної освіти.

Ключові слова: досвід, допомога, моделі інтегрованого навчання, повна інклюзія, часткова інклюзія.

Рекомендована основна література [2, 3]
Рекомендована додаткова література [4, 5, 6, 7, 10]

Змістовий модуль 2.

Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Тема 5. Система управління інклюзивною освітою.

Структура системи управління інклюзивною освітою—три рівні: вищий (парламентсько-президентський), центральний і місцевий. Директорат інклюзивної та позашкільної освіти МОН України—забезпечення формування державної політики у сфері розвитку інклюзивної освіти.

Ключові слова: Кабінет Міністрів України, МОН, Директорат інклюзивної та позашкільної освіти.

Рекомендована основна література [2, 4]
Рекомендована додаткова література [9, 10, 11, 12, 13]

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Система освіти як сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього

процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними.

Ключові слова: дошкільна освіта, повна загальна середня освіта, позашкільна освіта, спеціальна освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, вища освіта.

*Рекомендована основна література [2]
Рекомендована додаткова література [10, 14]*

Змістовий модуль 3.

Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти

Тема 7. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.

Розвиток людини: біологічний, психічний, соціальний, духовний. Екзогенні та ендогенні чинники впливу на розвиток людини. Сензитивні періоди – сприятливі умови для формування у людини певних психічних властивостей і видів поведінки.

Ключові слова: розвиток, чинники, сенситивний період.

*Рекомендована основна література [2, 4]
Рекомендована додаткова література [9, 14]*

Тема 8. Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення особливих освітніх потреб.

Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків як інструмент для визначення особливих освітніх потреб. Технологія спільного мовлення.

Ключові слова: МКФ-ДП, фактори навколишнього середовища, особистісні фактори, участь, активність, стан здоров'я.

*Рекомендована основна література [2, 5]
Рекомендована додаткова література [1]*

Тема 9. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації

Освіта, яка спрямована на створення можливостей для людини жити серед людей, розуміти оточуючих, поважати їх традиції, духовну спадщину, сприяти співробітництву, розвитку критичного мислення та вмінню вирішувати конфлікти.

Ключові слова: індивід, особистість, спільнота, розвиток особистості.

*Рекомендована основна література [2, 3]
Рекомендована додаткова література [3, 4, 9]*

Змістовий модуль 4.

Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 10. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.

Трактування доступності та універсального дизайну у Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Правове забезпечення архітектурної доступності в Україні. Критерії доступності. Компенсаторні та допоміжні засоби для дітей з особливостями розвитку. Основні підходи до застосування концепції універсального дизайну у навчанні.

Ключові слова: доступність, універсальний дизайн, універсальний дизайн в освіті.

***Рекомендована основна література [2]
Рекомендована додаткова література [15]***

Тема 11. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами: функції, роль та завдання кожного члена команди. Роль соціального працівника у процесі соціальної підтримки дитини з ООП в інклюзивному середовищі. Батьки як постійні учасники команди супроводу. Взаємодія команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП та ІРЦ.

Ключові слова: постійні учасники, залучені учасники, команда супроводу, соціальна підтримка, розподіл обов'язків, ІРЦ.

***Рекомендована основна література [2, 5]
Рекомендована додаткова література [18, 19, 20]***

Тема 12. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Індивідуальна програма розвитку для забезпечення індивідуалізації навчання особи з особливими освітніми потребами. Закріплення переліку необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини. Соціальні послуги з урахуванням індивідуальних потреб дитини з ООП.

Ключові слова: індивідуальна програма розвитку, психолого-педагогічні, корекційні потреби/послуги, адаптації, модифікації, соціальні послуги.

***Рекомендована основна література [2, 3]
Рекомендована додаткова література [16, 17, 20]***

Тема 13. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі: психологічний клімат, кадрові ресурси, безбар'єрне середовище, спеціальне обладнання, ІПР. Технології індивідуалізації освітнього процесу. Технології спільного викладання в інклюзивному класі. Технології подолання навчальних та поведінкових труднощів. Технології адаптації освітнього процесу.

Ключові слова: технології, інклюзивне освітнє середовище, спільне викладання.

*Рекомендована основна література [1, 2]
Рекомендована додаткова література [2, 16]*

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з модуля (денна форма навчання)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4.	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	2	2	3	3	6	6
Відвідування практичних занять	1	4	4	2	2	3	3	4	4
Робота на практичному занятті	10	4	40	2	20	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	2	10	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	93	-	59	-	76	-	95
Максимальна кількість балів: 323									
Розрахунок коефіцієнта: $k=323/60=5,38$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (денна форма навчання).

Змістовий модуль 1.

Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (2 год.).

Завдання: визначте відмінності наявного освітнього процесу та інклюзивного освітнього процесу в Україні. Висновки обґрунтуйте.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві (2 год.).

Завдання: проаналізуйте основні положення міжнародних документів, що регламентують право на інклюзивну освіту. Узагальнення подайте у

вигляді таблиці. Висновки обґрунтуйте.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (2 год.).

Завдання: проаналізуйте основні результати впровадження національного проекту «Інклюзивна освіта – рівень свідомості нації». Висновки обґрунтуйте.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти (2 год.).

Завдання: окресліть перспективні напрями розвитку інклюзивної освіти в Україні, враховуючи зарубіжний досвід США (Закон «IDEA») та країн Європейського Союзу. Висновки обґрунтуйте.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Змістовий модуль 2.

Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Тема 5. Система управління інклюзивною освітою (2 год.).

Завдання: проаналізуйте модель партнерських відносин між закладом загальної середньої освіти та іншими закладами й установами з метою організації інклюзивного освітнього середовища.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (2 год.).

Завдання: проаналізуйте динаміку чисельності закладів спеціальної освіти та закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням впродовж останніх років на прикладі будь-якого регіону.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

Змістовий модуль 3.

Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти

Тема 7. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку (2 год.).

Завдання: охарактеризуйте категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками. Узагальнення подайте у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Тема 8. Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення особливих освітніх потреб (2 год.).

Завдання: розкрийте ключові позиції Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП).

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.;
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.;
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Тема 9. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації (2 год.).

Завдання: на основі перегляду фільму «Зірочки на землі», зробити аналіз умов, за допомогою яких відбувалась соціалізація головного героя фільму.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Змістовий модуль 4.

Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 10. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища (2 год.)

Завдання: підготуйте загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із порушеннями зору, для дітей із порушеннями слуху, для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та дітей з інтелектуальними порушеннями.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Тема 11. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Завдання: розробіть портфоліо учня з особливими освітніми потребами.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Тема 12. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Завдання: складіть перелік державних установ, які підпорядковуються Міністерству соціальної політики України, які можуть надавати психолого-педагогічні та соціальні послуги дітям інвалідністю зазначені у індивідуальній програмі розвитку дитини.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

Тема 13. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 год.)

Завдання: проаналізуйте моделі спільного викладання в інклюзивному класі. Результати представте у вигляді таблиці. Висновки обґрунтуйте.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 2 б.
2. Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 2 б.
3. Здатність до логічного структурування матеріалу – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля щодо науково-теоретичних підходів до питань стосовно інклюзивної освіти як сфери відповідальності держави та громадянського суспільства	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 2	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	10 балів
		2. Здатність продемонструвати аналітичне мислення й генерування ідей у процесі аналізу та комплексного розв'язання теоретичних та практичних професійних проблемних питань щодо державно-громадського управління інклюзивною освітою	10 балів
		3. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 3	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати генерування ідей та творчий підхід до вирішення професійного завдання щодо залучення суб'єктів інклюзивної освіти до	20 балів

		практичної діяльності в інклюзивному середовищі	
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 4	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати генерування ідей та творчий підхід до вирішення професійного завдання з організації освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Письмова.

Критерії оцінювання завдань

За перше завдання (репродуктивного характеру) – тах 10 балів за правильну відповідь, яка демонструє знання і розуміння теоретичного матеріалу.

За друге завдання (аналітичне) – тах 10 балів за правильну, розгорнуту відповідь, з наявним аналізом та аргументацією власної позиції щодо змісту питання.

За третє завдання (практичне) – тах 20 балів за правильну, розгорнуту відповідь, яка на достатньо високому рівні презентує сформованість у студента професійних компетентностей у сфері навчання, виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Питання репродуктивного і аналітичного характеру

1. Проаналізуйте відмінності між поняттями «виключення», «сегрегація», «інтеграція» та «інклюзивна освіта».
2. Назвіть завдання, які виконує інклюзивна освіта?
3. Назвіть принципи інклюзивної освіти.
4. Проаналізуйте міжпредметні зв'язки інклюзивної освіти.
5. Назвіть основні міжнародні документи ООН, які закріплюють право дітей з ООП на освіту.
6. В чому полягає інноваційність Саламанської декларації як міжнародного документа щодо розвитку інклюзивної освіти?

7. Назвіть декларації міжнародних форумів у сфері інклюзивної освіти ?
8. Проаналізуйте Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю ст..24 «Освіта». Відповідь обґрунтуйте.
9. Проаналізуйте Конвенцію ООН про права дитини. Назвіть статті, які забезпечують право дитини на освіту. Відповідь обґрунтуйте.
10. Проаналізуйте законодавство України щодо забезпечення права осіб з ООП на інклюзивну освіту.
11. Які статті Закону України «Про освіту» регламентують право на інклюзивне навчання осіб з особливими освітніми потребами?
12. Охарактеризуйте основні положення постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують надання державної підтримки особам з ООП.
13. Проаналізуйте Закон України «Про освіту» ст..3, 9, 19, 20. Відповідь обґрунтуйте.
14. Охарактеризуйте ключові положення Закону «Про освіту осіб з ООП» (IDEA) (Individuals with Disabilities Education Improvement Act) у США?
15. Назвіть громадський рух, який став ключовим у розвитку інклюзивної освіти в Італійській Республіці?
16. Яку роль виконують центри спеціальної освіти в Республіці Австрії?
17. Які форми інклюзивної освіти функціонують для дітей з особливими освітніми потребами діє в Королівстві Бельгії?
18. Які освітні проекти впроваджувались для розвитку інклюзивної освіти в Королівстві Нідерланди?
19. Які установи дію у Королівстві Швеції для психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами?
20. В чому особливість розвитку інклюзивної освіти у Федеративній Республіці Німеччини?
21. Які рівні підтримки застосовуються для навчання дітей з особливими освітніми потребами у Фінляндській Республіці?
22. Які завдання виконує вищий рівень управління інклюзивної освіти?
23. Окресліть роль Міністерства освіти і науки України у формуванні державної політики у сфері інклюзивної освіти.
24. Проаналізуйте значення міжвідомчого партнерства у сфері інклюзивної освіти.
25. Розкрийте роль громадських об'єднань у розвитку інклюзивної освіти.
26. В чому полягає відмінність між спеціальною школою та навчально-реабілітаційним центром?
27. Охарактеризуйте роль та функції інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП?.
28. Які завдання виконує ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти?
29. Назвіть заклади (установи) освіти для дітей з ООП, які не перебувають в системі Міністерства освіти і науки України.
30. Розкрийте сутність поняття «розвиток людини».
31. Які існують етапи розвитку дитини?

32. Назвіть зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники розвитку дитини.
33. Охарактеризуйте зміни та модифікації у вікових періодах розвитку.
34. Що таке сензитивний період розвитку дитини?
35. Охарактеризуйте поняття порушення розвитку дитини.
36. Наведіть приклади класифікацій психофізичних порушень розвитку.
37. Опишіть сутність поняття «особа з особливими освітніми потребами»?
38. Охарактеризуйте сутність МКФ.
39. Опишіть компоненти МКФ.
40. Назвіть структурні особливості класифікації МКФ-ДП.
41. Охарактеризуйте особливості застосування МКФ-ДП в інклюзивній освіті.
42. Охарактеризуйте сутність поняття «соціалізація дитини з ООП».
43. В чому відмінність між поняттями «соціалізація дитини», «розвиток особистості», «виховання», «освіта»?
44. Розкрийте роль сім'ї в соціалізації дитини з ООП.
45. Які психологічні стадії проходить сім'я у сприйнятті дитини з ООП?
46. Назвіть соціально-психологічні умови соціалізації дитини у закладі освіти.
47. Які соціально-економічні умови успішної соціалізації дитини з ООП в соціумі?
48. Охарактеризуйте сутність поняття «універсальний дизайн у сфері освіти».
49. Охарактеризуйте ресурсну кімнату як складову інклюзивного освітнього середовища?
50. Охарактеризуйте основні завдання команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.
51. Хто входить до складу команди психолого-педагогічного супроводу?
52. Опишіть як відбувається організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу?
53. Які функції виконує асистент вчителя в освітньому процесі?
54. Які існують моделі спільного викладання між вчителем та асистентом учителя?
55. Які обов'язки покладаються на асистента дитини під час інклюзивного навчання?
56. Охарактеризуйте роль батьків у команді психолого-педагогічного супроводу дитини.
57. Як відбувається взаємодія між командою психолого-педагогічного супроводу та інклюзивно-ресурсним центром?
58. Охарактеризуйте види додаткових психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг).

Питання практичного характеру

1. Наведіть приклади застосування принципів універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі.

2. Наведіть приклади розумного пристосування для осіб з інвалідністю.
3. Наведіть приклади залучення соціального педагога до команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.
4. Наведіть приклади поширення інформації про інклюзивне навчання в місцевій громаді.
5. Наведіть приклади міжвідомчої координації між установами соціального забезпечення та освіти.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична карта дисципліни Інклюзивна освіта

Разом: 120 год., лекції – 15 год., практичні заняття – 26 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год.

Модулі	Змістовий модуль І				Змістовий модуль ІІ	
Назва Модуля	Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства				Державно-громадське управління інклюзивною освітою	
Кіл. балів за модуль	93 бали				59 балів	
Теми	1	2	3	4	5	6
Теми Лекцій	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (1 б.)	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві (1 б.)	Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (1 б.)	Зарубіжний досвід інклюзивної освіти (1 б.)	Система управління інклюзивною освітою (1 б.)	Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (1 б.)
Теми практ. занять	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (1 б.)	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві (1 б.)	Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (1 б.)	Зарубіжний досвід інклюзивної освіти (1 б.)	Система управління інклюзивною освітою (1 б.)	Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (1 б.)
Робота на практ. зан.	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самост. Робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	

Модулі	Змістовий модуль III.			Змістовий модуль IV.			
Назва Модуля	Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти			Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти			
Кіл. балів за модуль	76 балів			95 балів			
Теми	7	8	9	10	11	12	13
Теми Лекцій	Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку (1 б.)	Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення особливих освітніх потреб (1 б.)	Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації (1 б.)	Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища (1 б.)	Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (2 бали)	Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами (1 б.)	Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 б.)

Теми практ. занять	Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку (1 б.)	Технологія використання Міжнародної класифікації функціонуванн я, обмеження життєдіяльност і та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення особливих освітніх потреб (1 б.)	Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації (1 б.)	Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища (1 б.)	Команда психолого- педагогічно го супроводу дитини з особливим и освітніми потребами (2 б.)	Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами (1 б.)	Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 б.)
Робота на практ. зан.	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	20 балів
Самост. Робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)			

Розрахунок коефіцієнта: $k=323/60=5,38$

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / Н.М. Дятленко, Н.З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг. ред. М.Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 172 с. – Режим доступу: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf
2. Інклюзивна освіта: навчальний посібник [Електронний ресурс] / За заг. ред. М.А. Порошенко. – Київ: ТОВ «Агенство Україна», 2019. – 300 с. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
3. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Демплер, Девід Харві; пер. з англ. [Електронний ресурс]. – К.: СПД-ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с. – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/37/>
4. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс] / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: «А.С.К.», 2012. – 307 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»). – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/17/>
5. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. – Київ : 2018. – 252 с

Додаткова:

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство:[навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Данілавічутє Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: [навч.-метод. посіб.] / Е.А. Данілавічутє, С.В. Літовченко / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»)
3. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта: [навч.-метод. посіб.] / С.М. Єфімова, С.В. Королюк / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2011. – 164 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Изменение существующей системы оценки специальных образовательных потребностей в контексте перехода от медицинской к социально-инклюзивной модели в образовании: учебные материалы Летней школы по инклюзии: – Бишкек: Американский университет в Центральной Азии (АУЦА), 2017. – 120 с.
5. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного образования детей / [Г. Булат, А. Кара А., В. Соловей и др.]. – Часть 1. – Кишинев, 2016. – 168 с.

6. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного образования детей / [Г. Булат, С. Курилов, Н. Букун и др.]. – Часть 2. – Кишинев, 2016. – 196 с.
7. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного образования детей / [А. Ефтоди, А. Балан, А. Кара и др.]. – Часть 3. – Кишинев, 2016. – 128 с.
8. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. – К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 190 с.
9. Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с. Режим доступу– <https://goo-gl.su/Qt87G29e>
10. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 96 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
11. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
12. Мартинчук О.В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання / О.В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова, 1 (7). – Кам'янець-Подільський, 2016. – С. 260-280. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/14335/>
13. Мартинчук О.В. Інклюзивна освіта: освітологічний контекст /О.В. Мартинчук // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (3). – Миколаїв, 2016. – С. 146-150. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/15260/>
14. Мартинчук О.В. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту / О.В. Мартинчук // Освітологія: українсько-польський щорічник (5). – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. – С. 147-151. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/16504/>
15. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 163 с.
16. Модуль. Доступність та універсальний дизайн / О. Красюкова-Еннс, Я. Грибальський, Л. Байда, В. Азін [Електронний ресурс]. – К., 2011. – 132 с. – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/34/>
17. Нова українська школа : порадник для вчителя / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібік]. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.

18. Постанова КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
19. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
20. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН України від 08.06.2018 р. № 609
21. Про освіту / Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
22. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / І.В. Луценко, Н.В. Заєркова / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14802/1/N_Zaerkova_I_Lucenko_Individ_program_IPPO.pdf

9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. www.ussf.kiev.ua – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком».
2. Онлайн-курс для вчителів початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:mon-edera-osvitoria+st101+st101/about>
3. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami>
4. Нормативно-правова база/Сайт Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка http://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=63
5. Художній фільм «Зірочки на землі» - http://moviestape.net/katalog_filmiv/drama/3292-zirochky-na-zemli.html

Плани практичних та семінарських занять

Змістовий модуль 1.

Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства

Семінарське заняття 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.

6. Дайте визначення поняття «інклюзивна освіта».
7. Проаналізуйте відмінності між поняттями «виключення», «сегрегація», «інтеграція» та «інклюзивна освіта».
8. Які завдання виконує інклюзивна освіта?
9. Назвіть принципи інклюзивної освіти.
10. Проаналізуйте міжпредметні зв'язки інклюзивної освіти.

Рекомендована основна література [2, 3]

Рекомендована додаткова література [9, 10]

Семінарське заняття 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві.

1. Назвіть основні міжнародні документи ООН, які закріплюють право дітей з ООП на освіту.
2. В чому полягає інноваційність Саламанської декларації як міжнародного документа щодо розвитку інклюзивної освіти?
3. Назвіть декларації міжнародних форумів у сфері інклюзивної освіти?
4. Проаналізуйте Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю ст.24 «Освіта». Відповідь обґрунтуйте.
5. Проаналізуйте Конвенцію ООН про права дитини. Аналіз статей, які забезпечують право дитини на освіту. Відповідь обґрунтуйте.

Рекомендована основна література [2, 3]

Рекомендована додаткова література [3, 4]

Семінарське заняття 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.

1. Проаналізуйте Закон України «Про освіту» ст.3, 9, 19, 20. Зазначте основні аспекти. Відповідь обґрунтуйте.
2. Проаналізуйте Положення про Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588. Зазначте основні аспекти. Відповідь обґрунтуйте.
3. Проаналізуйте Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року №545. Зазначте основні аспекти. Відповідь обґрунтуйте.
4. Проаналізуйте Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі

загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 №609 .

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [17, 18, 19, 20]

Рекомендовані додаткові ресурси [4]

Практичне заняття 1. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

1. Охарактеризуйте ключові положення Закону «Про освіту осіб з ООП» (IDEA) (Individuals with Disabilities Education Improvement Act) у США?
2. Назвіть громадський рух, який став ключовим у розвитку інклюзивної освіти в Італійській Республіці?
3. Яку роль виконують центри спеціальної освіти в Республіці Австрії?
4. Які форми інклюзивної освіти функціонують для дітей з особливими освітніми потребами діє в Королівстві Бельгії?
5. Які освітні проекти впроваджувались для розвитку інклюзивної освіти в Королівстві Нідерланди?
6. Які установи дію у Королівстві Швеції для психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами?
7. В чому особливість розвитку інклюзивної освіти у Федеративній Республіці Німеччини?
8. Які рівні підтримки застосовуються для навчання дітей з особливими освітніми потребами у Фінляндській Республіці?

Рекомендована основна література [2, 3]

Рекомендована додаткова література [4, 5, 6, 7, 10]

Змістовий модуль 2.

Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Семінарське заняття 4. Система управління інклюзивною освітою.

1. Які завдання виконує вищий рівень управління інклюзивної освіти?
2. Окресліть роль Міністерства освіти і науки України у формуванні державної політики у сфері інклюзивної освіти.
3. Проаналізуйте значення міжвідомчого партнерства у сфері інклюзивної освіти.
4. Розкрийте роль громадських об'єднань у розвитку інклюзивної освіти.
5. Дайте визначення поняттю система освіти. Відповідь обґрунтуйте.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [9, 10, 11, 12, 13]

Семінарське заняття 5. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

1. Що таке заклад освіти?

2. Які існують типи закладів дошкільної освіти для дітей з ООП?
3. Назвіть типи закладів загальної середньої освіти для дітей з ООП.
4. В чому полягає відмінність між спеціальною школою та навчально-реабілітаційним центром?
5. Охарактеризуйте роль та функції інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП?
6. Які завдання виконує ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти?
7. Назвіть заклади (установи) освіти для дітей з ООП, які не перебувають в системі Міністерства освіти і науки України.

Рекомендована основна література [2]

Рекомендована додаткова література [10, 14]

Змістовий модуль 3.

Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти

Практичне заняття 2. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.

1. Розкрийте сутність поняття «розвиток людини».
2. Які існують етапи розвитку дитини?
3. Назвіть зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники розвитку дитини.
4. Охарактеризуйте зміни та модифікації у вікових періодах розвитку.
5. Що таке сензитивний період розвитку дитини?
6. Охарактеризуйте поняття порушення розвитку дитини.
7. Наведіть приклади класифікацій психофізичних порушень розвитку.
8. Опишіть сутність поняття «особа з особливими освітніми потребами»?

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [9, 14]

Практичне заняття 3. Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків в освіті для визначення особливих освітніх потреб.

1. Охарактеризуйте сутність МКФ.
2. Опишіть компоненти МКФ.
3. Назвіть структурні особливості класифікації МКФ-ДП.
4. Охарактеризуйте особливості застосування МКФ-ДП в інклюзивній освіті.
5. Які існують категорії дітей з ООП?

Рекомендована основна література [2, 5]

Рекомендована додаткова література [1]

Практичне заняття 4. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.

1. Охарактеризуйте сутність поняття «соціалізація дитини з ООП».
2. В чому відмінність між поняттями «соціалізація дитини», «розвиток особистості», «виховання», «освіта»?
3. Розкрийте роль сім'ї в соціалізації дитини з ООП.
4. Які психологічні стадії проходить сім'я у сприйнятті дитини з ООП?
5. Назвіть соціально-психологічні умови соціалізації дитини у закладі освіти.
6. Які соціально-економічні умови успішної соціалізації дитини з ООП в соціумі?

Рекомендована основна література [2, 3]

Рекомендована додаткова література [3, 4, 9]

Змістовий модуль 4.

Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Практичне заняття 5. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.

1. Охарактеризуйте сутність поняття «універсальний дизайн у сфері освіти».
2. Наведіть приклади застосування принципів універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі.
3. Що таке допоміжні технології? Наведіть приклади.
4. Наведіть приклади розумного пристосування в інклюзивному освітньому середовищі.
5. Охарактеризуйте ресурсну кімнату як складову інклюзивного освітнього середовища?
6. Що таке медіатека?

Рекомендована основна література [2]

Рекомендована додаткова література [15]

Практичне заняття 6. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

1. Охарактеризуйте основні завдання команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.
2. Хто входить до складу команди психолого-педагогічного супроводу?
3. Опишіть як відбувається організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу?
4. Які функції покладено на соціального педагога у процесі психолого-педагогічного супроводу?
5. Які функції виконує асистент вчителя в освітньому процесі?
6. Які існують моделі спільного викладання між вчителем та асистентом учителя?

7. Які обов'язки покладаються на асистента дитини під час інклюзивного навчання?

8. Охарактеризуйте роль батьків у команді психолого-педагогічного супроводу дитини.

9. Як відбувається взаємодія між командою психолого-педагогічного супроводу та інклюзивно-ресурсним центром?

10. Охарактеризуйте види додаткових психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг).

***Рекомендована основна література [2, 5]
Рекомендована додаткова література [18, 19, 20]***

Практичне заняття 7. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

1. Дайте визначення поняттю «індивідуальна програма розвитку».
2. Назвіть розділи індивідуальної програми розвитку.
3. В чому полягають особливості вивчення потенційних можливостей і потреб учня під час розробки індивідуальної програми розвитку?
4. Назвіть розділи індивідуальної програми розвитку які заповнює соціальний педагог за потребою.
5. Охарактеризуйте другий етап розробки індивідуальної програми розвитку.
6. Назвіть види адаптацій освітнього процесу?
7. В чому полягає відмінність між індивідуальним навчальним планом та індивідуальною навчальною програмою?
8. Охарактеризуйте етап реалізації індивідуальної програми розвитку.
9. Обґрунтуйте важливість моніторингу реалізації індивідуальної програми розвитку, перегляду та внесення змін?

***Рекомендована основна література [2, 3]
Рекомендована додаткова література [16, 17, 20]***

Практичне заняття 8. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

1. Дайте визначення поняття «педагогічна технологія».
2. Опишіть технології індивідуалізації освітнього процесу.
3. Розкрийте сутність технологій спільного викладання в інклюзивному класі.
4. Наведіть приклади технологій подолання навчальних та поведінкових труднощів в інклюзивній освіті.
5. Охарактеризуйте технології адаптації освітнього процесу.
6. Охарактеризуйте сутність педагогічного оцінювання учнів з ООП?
7. Охарактеризуйте портфоліо як інструмент оцінювання учнів з ООП.
8. Охарактеризуйте сутність поняття «додаткові освітні послуги».

***Рекомендована основна література [1, 2]
Рекомендована додаткова література [2, 16]***